

DE RECHTSPOSITIE VAN MENSEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

DONDERDAG 22 JANUARI 2026 - GEMEENSCHAPSCENTRUM DE KRIEKELAAR
VORMINGSDAG STEUNPUNT MENS EN SAMENLEVING (SAM)

Geert Matthys - Arteveldehogeschool

Inhoud

Deel 1

- Wie
- Aantallen
- Is onwettig verblijf strafbaar?
- Mogen wij mzwv helpen?
- Hebben mzwv rechten?

Deel 2

- Beleid van de federale overheid (verwijderingsbeleid, vrijwillige terugkeer, regularisatie ...)

Wie

- “vreemdeling die **niet of niet langer** voldoet aan de **voorwaarden** voor de **toegang tot of het verblijf** op het grondgebied” (art.1, 3° VrW.)
 - Nood aan correcte terminologie
 - Zowel **derdelanders** als **burgers van de unie**
- Wat zijn die **voorwaarden** voor verblijf?
 - Zie overzicht **klassieke migratiestatuten** versus **beschermingsstatuten** (module 1 – inleiding)
 - Meer info: www.vreemdelingenrecht.be

Welkom op onze nieuwe website

Wegwijs in migratie

Gezinshereniging

Belg worden

Unieburger vrij verkeer

Familiaal IPR

Oekraïne

Gaza

Helpdesk

Verblijfsrecht

- [Reguliere migratie](#)
- [Bescherming](#)
- [Uitzonderlijk verblijf](#)
- [Onvoorwaardelijk verblijf na 5 jaar](#)
- [Randvoorwaarden](#)
- [Beroepsprocedures](#)

Verblijfsdocumenten

- [Papieren verblijfs- en proceduredocumenten](#)
- [Elektronische verblijfskaarten](#)
- [Retributie voor afgifte verblijfsdocument](#)

Toegang, terugkeer en reizen

- [Toegang tot België](#)
- [Reizen buiten België](#)
- [Terugkeer naar België na afwezigheid](#)
- [Vrijwillige terugkeer naar buitenland](#)
- [Gedwongen terugkeer naar buitenland](#)

Internationaal Personen- en Familierecht (IPR)

- [Basisbegrippen en -principes](#)
- [Buitenlandse documenten](#)
- [Samenwonen](#)
- [Internationale burgerlijke stand](#)
- [Legalisatie van buitenlandse documenten](#)
- [Naam van de persoon](#)

Werk

- [Heb je recht om te werken?](#)
- [Gecombineerde vergunning \(> 90 dagen\)](#)
- [Arbeidskaart en -vergunning \(< 90 dagen\)](#)
- [Beroepskaart voor zelfstandigen](#)
- [Veelgestelde vragen werk](#)
- [Vrijwilligerswerk](#)

Inburgering

- [Inburgering in Vlaanderen](#)
- [Inburgering in Brussel](#)
- [Inburgering bij nationaliteitsverklaring](#)
- [Integratie als verblijfsvoorwaarde](#)

Verblijfsrecht

Reguliere migratie

- [Kort verblijf](#)
- [Gezinshereniging](#)
- [Arbeidsmigrant](#)
- [Student](#)
- [Zoekjaar](#)
- [Unieburger \(vrij personenverkeer\)](#)
- [Diplomatiek, consulaire en internationaal personeel](#)
- [Langdurig ingezetene](#)
- [Brits-EU terugtrekkingsakkoord](#)

Bescherming

- [Internationale bescherming \(asiel\)](#)
- [Tijdelijke bescherming \(Oekraïne\)](#)
- [Niet-begeleide minderjarigen \(NBM\)](#)
- [Slachtoffer mensenhandel en mensensmokkel](#)
- [Medische regularisatie \(9ter\)](#)

Uitzonderlijk verblijf

- [Humanitaire regularisatie \(9bis\)](#)
- [Discretionair/humanitair visum](#)

Onvoorwaardelijk verblijfsrecht (na 5 jaar)

- [Duurzaam verblijfsrecht \(F+/EU+\)](#)
- [Gevestigde vreemdeling \(C of K kaart\)](#)
- [Langdurig ingezetene derdelander \(D of L kaart\)](#)
- [Verblijfsrecht onbeperkte duur \(B kaart\)](#)

Randvoorwaarden en uitsluitingsgronden voor verblijfsrecht

- [Retributie voor verblijfsaanvraag](#)
- [Integratie als verblijfsvoorwaarde](#)
- [Hoorrecht](#)
- [Motivering verblijfsbeslissing](#)

Beroepsprocedures

- [Hoe ga je in beroep?](#)
- [Annulatie en schorsing bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen](#)
- [Cassatieberoep bij de Raad van State](#)
- [Hoven en rechtbanken & internationale hoven](#)

Internationale bescherming (asiel)

Voorwaarden internationale bescherming

Een gegronde vrees voor vervolging (vluchteling) of een reëel risico op ernstige schade (subsidiar beschermde)

Standaardprocedure internationale bescherming

Van de opstart bij DVZ en het bepalen van de verantwoordelijke lidstaat (Dublin) tot de overdracht aan het CGVS en de daaropvolgende beroepsmogelijkheden.

Bijzondere procedures internationale bescherming

De procedure bij voorrang, de ontvankelijkheidsprocedure en de versnelde procedure wijken af van de standaardprocedure.

Procedurale waarborgen

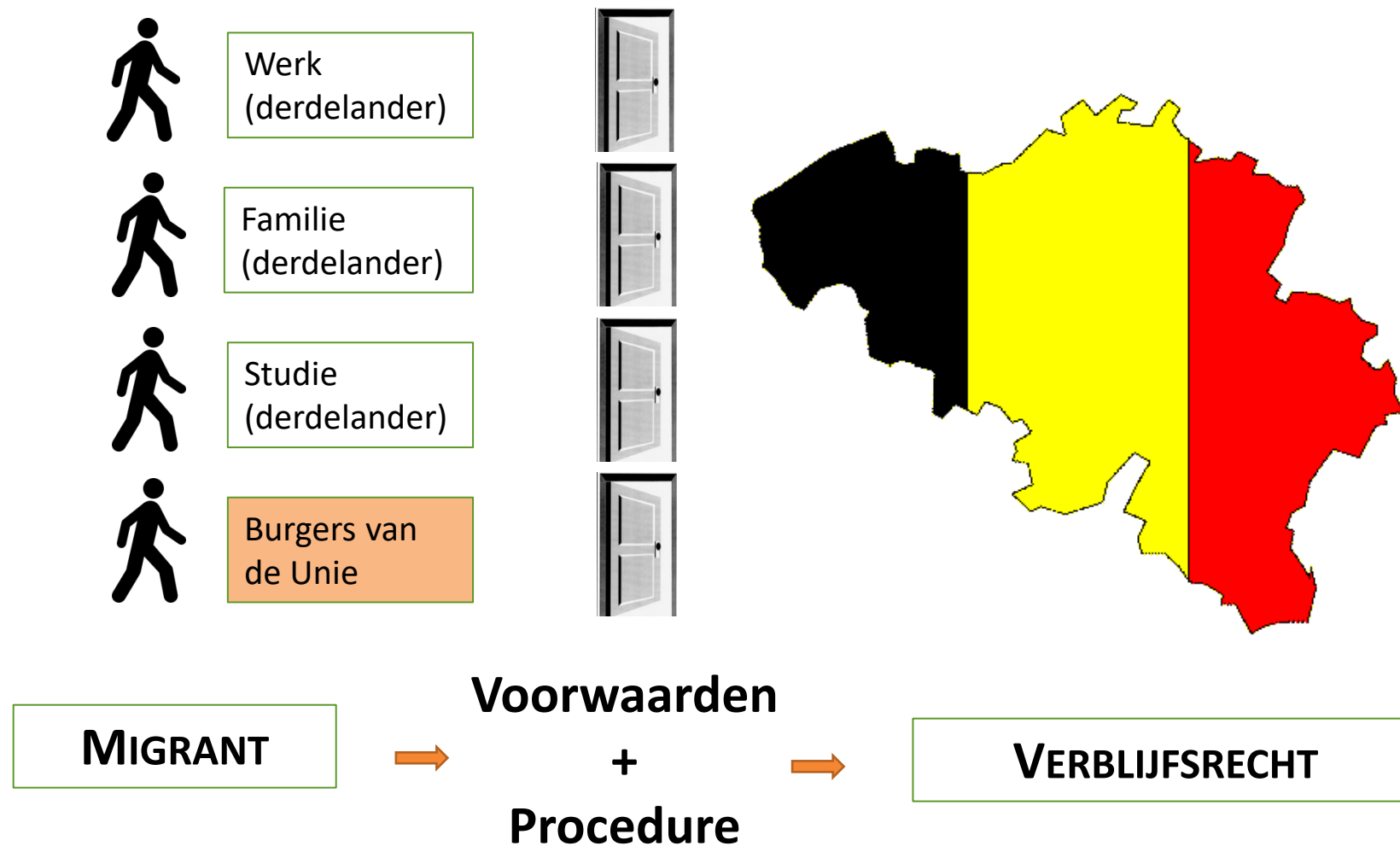
In de wet zijn een aantal procedurele waarborgen ingebouwd die de rechtsbescherming van de (kwetsbare) verzoeker verzekeren.

Verblijf en internationale bescherming

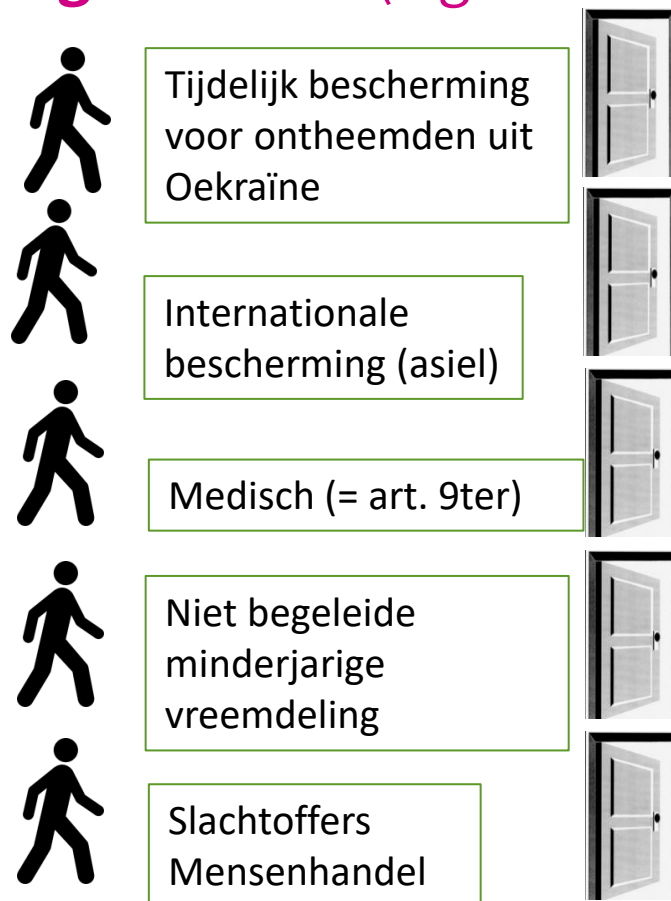
- [Verblijf na toekenning internationale bescherming](#)
- [Einde statuut](#)
- [Verblijf na afwijzing](#)

Veelgestelde vragen internationale bescherming

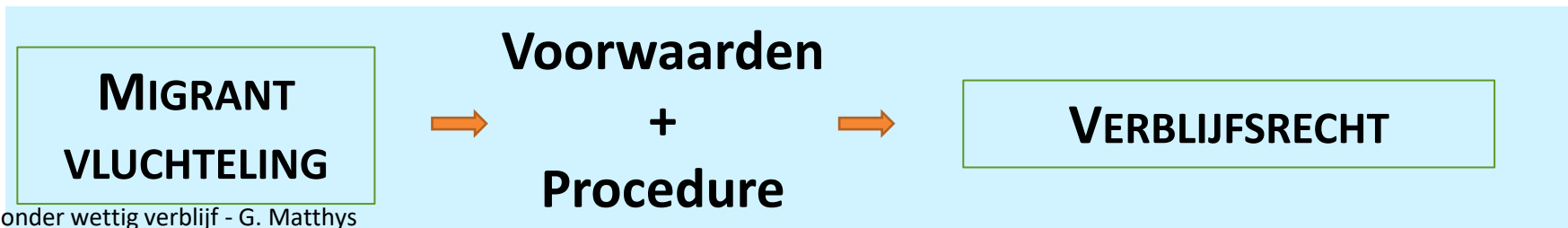
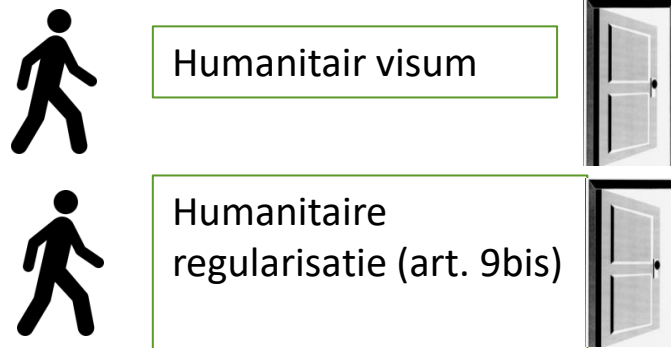
Klassieke migratiestatuten (= reguliere migratiekanalen)

Beschermingsstatuten (= gevaar – of overmachtsituaties)

Uitzonderingsprocedures (geen criteria ten gronde in wet)

Verschil tussen immigratiestatuten en beschermingsstatuten

- **Klassieke immigratiestatuten (= reguliere migratie)**
 - Doel: klassieke 'geplande' migratie: familie, werk, studies
 - Waar? Aanvraag vanuit herkomstland via consulaire post (uitgezonderd Unieburgers)
 - Voorwaarden vrij helder
 - Grotere rechtszekerheid: juiste documenten of bewijstukken = toegang tot verblijf (tenzij risico openbare orde)
 - Na goedkeuring (in de vorm van visumsticker) afreis naar België
 - Beslissingstermijnen meestal wettelijk verankerd

Verschil tussen immigratiestatuten en beschermingsstatuten

- **Beschermingsstatuten (= overmacht situaties)**

- Doel:
 - bescherming tegen **gevaar of dreiging**
 - Bieden van veiligheid of menselijke waardigheid indien ze niet kan gegarandeerd worden in herkomstland
- Waar? Aanvraag op **Belgisch grondgebied** (of Schengengrens)
- Voorwaarden zijn vager geformuleerd (uitkomst onzekerder)
- Beslissingstermijnen meestal niet wettelijk verankerd

Wie

- **Heel heterogene groep**

- Uitgeprocedeerde **verzoekers om internationale bescherming**
- **Unieburgers** die niet (meer) voldoen aan de verblijfsvoorwaarden
- **Derland-studenten** die falen in studie (of na afloop van hun studie)
- Voormalige **beroepssporters**, (voormalig) ambassadepersoneel,...
- Erkend **vluchtelingen met ingetrokken statuut** (bv. omwille van bezoek aan herkomstland)
- **Transitmigranten**
- **Toeristen** die niet tijdig terugkeren
- Personen die nooit een verblijfsprocedure hebben opgestart
- ...
- Ook heterogeniteit in **leeftijd, verblijfsduur** in België, **scholingsgraad**...

Foto: Radio 2

VUB reikt eredoctoraat uit aan Pierre Kompany

Bart DeCoster,
Belga
do 18 nov 07:44

Met een vertraging van anderhalf jaar door de coronacrisis heeft de Vrije Universiteit Brussel (VUB) woensdagavond in De Koninklijke Muntscouwburg vijf eredoctoren uitgereikt. Burgemeester van Koekelberg Pierre Kompany, wetenschapspopularisator Ann Druyan en kunstenaar William Kentridge krijgen als individu een eredoctoraat, de vrienden Koenraad Tinel en Simon Gronowski en wetenschappers Antoni Ribas en Thierry

Franck Gastal Agentschap

De realistische en magische wereld van de Belgisch-Congolese kunstenaar Baloji in het Antwerpse ModeMuseum

De tentoonstelling 'Augurism', die in het verlengde ligt van de film 'Augure' van de Belgisch-Congolese regisseur, muzikant en kunstenaar Baloji (45), opende afgelopen weekend in het Modemuseum in Antwerpen. Deze multidisciplinaire kunstenaar presenteert kostuums en rekvisieten uit zijn eerste langspeelfilm, die is gekozen om België te vertegenwoordigen op de Biennale de Venetië. Het werk van installaties, beelden en muziek vertelt hij een verhaal over de

Tong

Frans ✓

Vier

Dennis van den
Buijs
ma 27 apr 2020 08:59

Alina van 'De Mol': "Nu opnieuw studeren voor mijn examens"

De 21 jarige Alina Churikova uit Westerlo is de mol. Dat bleek gisteravond in het gelijknamige spelprogramma op Vier. "Ik beleef dit allemaal nog intenser dan anders door de coronamaatregelen", zegt Alina op Radio 2 Antwerpen.

"Het was voor mij gisteravond een enorme ontlasting. Zeg maar een last die van je schouders valt", zegt Alina Churikova in "Start Je Dag". "Bovendien beleef ik deze periode nog intenser dan

Aantallen

“Irregular migration is by nature a **non-registered phenomenon** and hence most data available do not actually refer to irregular migrants but rather to people who, while being irregular migrants, have been **identified by the authorities for one reason or other**”, A. Triandafyllidou (2010)

- **Geen betrouwbare cijfers**

- Staan niet in rijksregister
- Totaal aantal mensen zonder wettig verblijf geschat tussen 100 000 – 180 000
- Aantal **minderjarigen**?
- Vaak blinde vlek in wetenschappelijk onderzoek

- **Verhoogde aanwezigheid in steden**

- Aanwezigheid van landgenoten
- Anonimiteit
- Mogelijkheden tot (zwart) werk

Aantallen

- Scholen zijn zich **niet altijd bewust** van hun aanwezigheid
 - Niet altijd geweten omdat inschrijving gebeurde tijdens **wettig verblijf**
 - Gezinnen vaak heel **discreet**, willen niet in de kijker lopen
 - Thematiek weinig gekend: in een ver verleden wel n.a.v. **uitwijzingen** van gewortelde kinderen (bv. Scott Manyo, Parwais Sangari, Navid Sharifi...)
 - Ontstaan van **netwerk 'laat ze leren'**
 - Netwerk van geëngageerde onderwijsactoren (Katholiek Onderwijs en GO) met partners (ORBIT vzw, Kinderrechtencommissariaat ...)

Scott Manyo mocht wel blijven. © photo news

Advocate vraagt De Block uitwijzing Afghaanse 'Scott Manyo' tegen te houden

Parweiz Sangari (20) wordt woensdag na een vierjarig verblijf in België op een vliegtuig richting Afghanistan gezet. Voor het gezin uit Boechout dat hem wil adopteren, is dat een bittere pil.

Bewerkt door: Steven Alen 30-06-12, 20:41 Laatste update: 29-09-15, 21:28 Bron: belga.be

Het gezin blijft hopen dat hij in extremis toch mag blijven, net als de Kameroense scoutsleider Scott Manyo. "Ik heb staatssecretaris Maggie De Block gevraagd hiervoor haar discretionaire bevoegdheid te gebruiken, maar voorlopig zonder resultaat", zegt zijn advocate Kati Verstrepen.

Mensen zonder wettig verblijf - G. Matthys

Phara de Aguirre volgt uitgewezen asielzoekers in Weg van België - vanaf woensdag 5 november

Verhalen uit Kosovo, Mongolië en Afghanistan

Maandag 3 november 2014 — In de driedelige reeks Weg van België reist Phara de Aguirre telkens een uitgewezen asielzoeker of een uitgewezen gezin achterna om hun verhaal uit te spitten. Zo maken we kennis met de familie Berisha uit Kosovo, broer en zus Bat en Tuya uit Mongolië en Nasir uit Afghanistan. Met deze persoonlijke verhalen wil Weg van België het maatschappelijk debat over uitwijzing en terugkeer voeren, helpen om inzicht te krijgen in de Belgische asiel- en uitwijzingsprocedures en om een genuanceerd antwoord te bieden op de hevige emoties die uitwijzingen uitlokken. Vanaf woensdag 5 november om 21.35 u. op Canvas.

© kos

Navid Sharifi: "Mijn situatie in Afghanistan is gevaarlijk"

De Afghaanse asielzoeker Navid Sharifi (21) wordt morgen teruggevlogen naar Afghanistan. Sharifi heeft zich perfect in België geïntegreerd, spreekt vloeiend Nederlands, is tewerkgesteld als loodgieter en woont samen met een jonge vrouw en haar kindje. Toch moet hij terugkeren naar Afghanistan waar hij naar eigen zeggen geen familie of kennissen meer heeft.

Door: Anneleen De Vel 26-09-13, 09:56 Laatste update: 01-10-15, 02:09 Bron: Radio 1

Parwais Sangari (20) vertrekt vandaag naar Kaboel

Parwais: 'Mijn hoofd staat op ontploffen van stress'

© vtm

Als staatssecretaris voor Asiel en Migratie Maggie De Block (Open VLD) zich niet bedenkt, zit Parwais Sangari (20) vandaag op een vliegtuig richting Afghanistan. 'Ik heb nu zoveel stress, mijn hoofd staat op ontploffen', waren gisteren zijn laatste woorden.

Veerie Beel en Christine De Herdt

Maandag 9 juli 2012 om 03:00

Is onwettig verblijf strafbaar?

- Kan strafbaar zijn op basis van art. 75 van de Vw.
 - Gevangenisstraf van 8 d tot drie maanden en/of geldboete van 26 tot 200 euro (x8 opdecimen) kan enkel *“indien aan de vreemdeling reeds een vasthoudingsmaatregel of een minder dwingende maatregel voor vasthouding is opgelegd die is beëindigd zonder dat hij kon worden verwijderd en hij, zonder geldige reden om niet terug te keren, zijn illegaal verblijf in het Rijk verderzet”*.
 - Praktijk: **geen vervolging** tenzij in combinatie met andere strafbare feiten
 - Waarom geen vervolging?
 - Onwettig verblijf is in eerste plaats een **administratiefrechtelijk feit** beheerd door DVZ
 - DVZ beheert verblijf door toekennen verblijf, weigeren van verblijf met uitreiken van BGV, vasthouding in gesloten centrum, uitvoeren van verwijderingsmaatregelen ...

Mogen wij MZVV helpen?

- “Hij die wetens en willens een persoon die **geen Unieburger** is, **helpt of poogt te helpen** om het grondgebied van een lidstaat **binnen te komen of aldaar te verblijven of door te reizen**, hetzij in de handelingen die de binnenkomst, de doorreis of het verblijf **voorbereid** hebben of ze **vergemakkelijkt hebben**, hetzij in de feiten die ze voltooid hebben, wordt gestraft met **gevangenisstraf** van acht dagen tot een jaar en met **geldboete** van zeventienhonderd euro tot zesduizend euro, of met een van de straffen alleen. (Art.77, lid 1, Vw.)
- “Het eerste lid is niet van toepassing indien de hulp voornamelijk om **humanitaire overwegingen** verleend wordt.” (Art.77, lid 2, Vrw.)
- Vrijwilligers, leerkrachten, sociaal werkers ... plegen dus **geen strafbare feiten**
- Procureur des konings oordeelt!

Mogen wij MZWV helpen?

- meer info: <https://www.mo.be/analyse/help-solidariteit-kan-een-misdrijf-zijn>

DOSSIER: IS SOLIDARITEIT ILLEGAAL?

ANALYSE

Help! Solidariteit kan een misdrijf zijn!

Deelde u in het verleden voedsel en kleren uit aan dakloze migranten? Legt u al eens een UK-minnende Soedanees te slapen in uw huis? Of bent u dat van plan? Een rode loper moet u daarvoor niet verwachten, wel een bijwijlen lastig Belgisch hindernissenparcours.

TINE DANCKAERS • 19 OKTOBER 2017

Mensen zonder wettig verblijf - G. Matthys

Bovendien werd de Belgische Vreemdelingenwet einde jaren negentig aangepast. Dat zegt expert Vreemdelingenrecht Geert Matthys van het Agentschap Inburgering en Integratie. 'Er heerste lang verwarring over artikel 77, met name over het begrip "helpen om humanitaire redenen."

'De vraag was of het verlenen van bijstand aan mensen zonder wettig verblijf nu wel of niet strafbaar kon zijn? In een omzendbrief van de procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep uit 2010 aan de Belgische parketten werd echter duidelijk gesteld dat een vreemdeling zonder wettig verblijf helpen of bijstaan niet strafbaar is, als die hulp of bijstand uit humanitaire overwegingen verleend wordt.'

'We zien toch dat de overheid andere manieren zoekt om solidariteit te bemoeilijken'

Conclusie: het is niet verboden in ons land om mensen zonder wettig verblijf medische hulp te verlenen, voedsel, kledij of onderdak te geven.

'Bij mijn weten is er in de afgelopen jaren in België niemand op basis van de Vreemdelingenwet veroordeeld voor bijstand aan mensen zonder wettig verblijf', zegt ook de voorzitter van de Liga voor

Mensenrechten, Jos Vander Velpen.

Mogen wij MZWV helpen?

- Helpen met het oog op het “rechtstreeks of onrechtstreeks verkrijgen van een **vermogensvoordeel**” kan misdrijf **mensensmokkel** opleveren (art. 77bis, eerste lid Vw.)
 - Gevangenis van 1 tot 3 jaar, boete van 500 tot 50 000 euro (x 8 opdecimen)
 - Zwaardere straffen in 7 gevallen:
 - indien feiten t.a.v. **minderjarige** (art. 77quater Vw.) - Gevangenis van 10 tot 15 jaar, boete van 1000 tot 100 000 euro (x 8 opdecimen)
 - Indien feiten met **dood tot gevolg** (art. 77quinquies Vw.) - Gevangenis van 15 tot 20 jaar, boete van 1000 tot 150 000 euro (x 8 opdecimen)
 - ...

Hebben MZWV rechten?

“Elke vreemdeling die zich op het grondgebied van België bevindt, geniet van de bescherming verleend aan personen en goederen, behoudens de bij wet gestelde uitzonderingen” (Art.191 Belgische Grondwet)

- Slechts **weinig basisrechten** goed omkaderd
- Bijna voor alles inschrijving in de registers (bevolkingsregister, vreemdelingenregister of wachtregister) noodzakelijk
- Gevolg: **kwetsbare positie** met risico's op **uitbuiting**

Hebben MZWV rechten?

- Wat met werken?
- Wat met onderwijs?
- Wat met medische hulp?
- Wat met huisvesting?
- Wat met OCMW-steun?

Rechten: wat met werk?

- **Legaal** werken **niet mogelijk** omdat ze **geen toelating** tot arbeid kunnen krijgen
 - Indien geen wettig verblijf noch toelating tot arbeid = **Illegale arbeid**
 - Werkgever is strafbaar, niet de werknemer (art. 175 sociaal strafwetboek, sanctie niveau 4)
- Zijn vaak in het '**zwart**' aan het werk
 - Werkgever betaalt geen RSZ, werknemer betaalt geen RSZ én geen bedrijfsvoorheffing = **niet aangegeven arbeid**
 - Werkgever is strafbaar (art. 181 sociaal strafwetboek, sanctie niveau 4)
 - sinds 1 mei 2016 zwartwerk ook **strafbaar voor werknemer** indien werknemer “wetens en willens deze arbeid uitoefent wetende dat deze arbeid niet aangegeven is én er tegen de werkgever een PV werd opgesteld voor deze niet aangegeven tewerkstelling” (art. 183/1 sociaal strafwetboek, sanctie niveau 1)
 - Niet aangegeven arbeid in hoofde van werknemer is **niet strafbaar** in volgende situaties: werknemer met vervangingsuitkering, werknemer die wordt uitgebuit of potentieel slachtoffer van mensenhandel is ofwel werknemer die zelf klacht neerlegt tegen zijn werkgever

Verdieping – overzicht strafsancties en administratieve sancties

<https://www.siod.belgie.be/nl/sociale-fraude/sancties>

Opdecimenen (x8) inbegrepen in onderstaande bedragen

Sanctieniveau	Gevangenisstraf	Strafrechtelijke geldboete	Administratieve geldboete
Niveau 1	geen	geen	80 tot 800 euro
Niveau 2	geen	hetzij 400 tot 4.000 euro	hetzij 200 tot 2.000 euro
Niveau 3	geen	hetzij 800 tot 8.000 euro	hetzij 400 tot 4.000 euro
Niveau 4	hetzij 6 maanden tot 3 jaar	en/of 4.800 tot 48.000 euro	hetzij 2.400 tot 24.000 euro

Rechten: wat met werk?

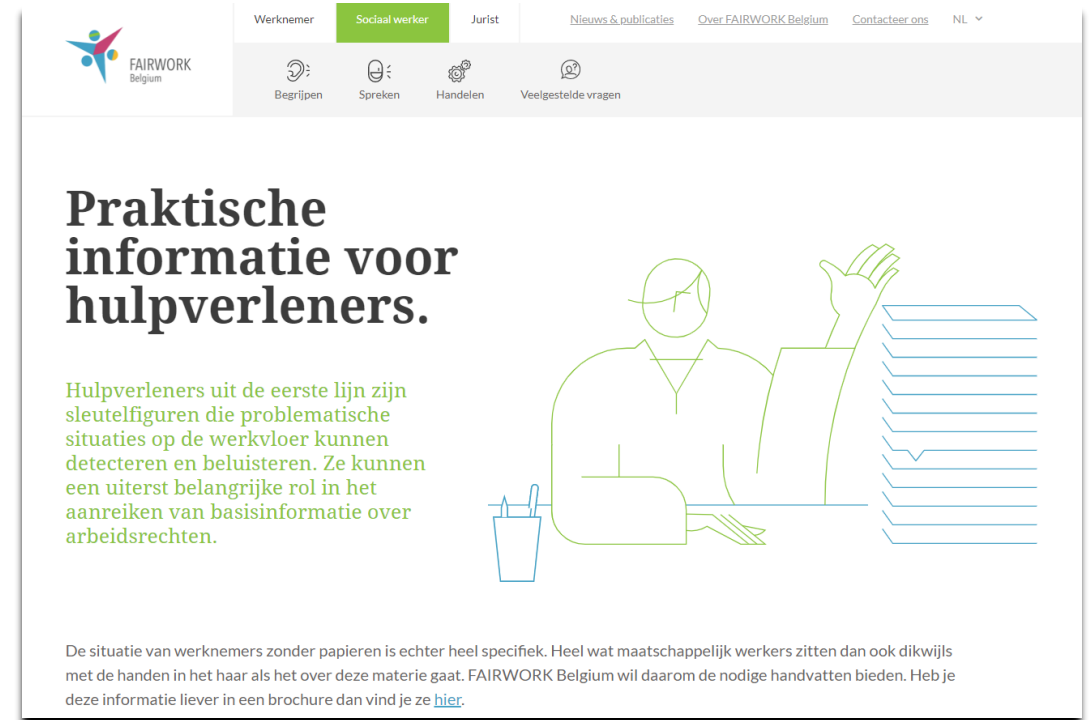
- **Maar arbeidsrechten** (zie arbeidsovereenkomstenwet, de loonbeschermingswet en de arbeidswet) **zijn op hen van toepassing**
 - gaat over verloning, arbeidsvoorwaarden, arbeidsongevallen ...
 - Hebben o.a. recht op loon, een verbrekings- of opzeggingsvergoeding, een maximale arbeidsduur, rusttijden, zondagsrust, moederschapsbescherming, een opzeggingstermijn of een verbrekings- of opzeggingsvergoeding in het geval van ontslag,...
 - **Extra bescherming op het loon** door wet van 11 februari 2013 tot vaststelling van sancties en maatregelen voor werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen (= sanctiewet)
 - Artikel 4 “De in België gevestigde werkgever die, op basis van een arbeidsovereenkomst, er een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land tewerkstelt, **betaalt hem een loon dat gelijkwaardig is** aan het loon dat hij moet betalen aan een wettelijk tewerkgestelde werknemer in een vergelijkbare arbeidsverhouding
 - Artikel 7 bepaalt: “Wanneer de illegaal verblijvende onderdaan van een derde land in België wordt tewerkgesteld op basis van een arbeidsovereenkomst, wordt hij geacht er prestaties te hebben verricht **gedurende een duur van minstens drie maanden**, behoudens het bewijs van het tegendeel.”

Rechten: wat met werk?

- **Arbeidsongevallenverzekering op hen van toepassing**
 - Werkgever moet **binnen 8 dagen** aangeven
 - Maar: werkgever heeft vaak geen verzekering afgesloten...
 - Indien de werkgever geen aangifte doet, kan de werknemer dit zelf doen (of familie in geval van diens overlijden)
 - > Tot 3 jaar na het arbeidsongeval
 - > Bij **Fedris** indien werkgever **geen verzekering** heeft afgesloten
 - Belangrijk om bewijzen te verzamelen!

Rechten: wat met werk?

- Praktijk: moeilijk om deze rechten **af te dwingen**
- Advies en info: **Fairwork Belgium vzw** <https://www.fairworkbelgium.be/>

Rechten: wat met werk?

- **Vrijwilligerswerk** verboden
 - Vrijwilligerswet (wet van 3 juli 2015) vereist **wettig verblijf**
 - Uitzondering: MZ WV die nog genieten van een **verlengd recht op materiële hulp in een opvangstructuur** op basis van art. 7 §1-§3 opvangwet mogen wel vrijwilligen!
 - Bv. op basis van familiale eenheid, zwangerschap, beëindiging schooljaar kinderen, intekening vrijwillige terugkeer, onmogelijkheid om terug te keren door omstandigheden buiten zijn wil om, overmacht situaties ...
 - **Wie niet?** Gezinnen met kinderen opgevangen via artikel 60 van de wet van 12 januari 2007 (= opvangwet)/ KB 24 juni 2004
- **Indien toch vrijwilligerswerk door mzwv:**
 - Werkgever riskeert sancties
 - Risico op kwalificatie niet-aangegeven arbeid (= zwartwerk) en /of illegale arbeid

Verdieping - wat is vrijwilligerswerk?

- Naastenliefde, vrienden en familie helpen... is **geen** vrijwilligerswerk
- Verenigingswerk, gemeenschapsdienst in de centra, stages ... is **geen** vrijwilligerswerk
- Noodzakelijk om te kunnen spreken over vrijwilligerswerk (Wet van 3 juli 2015):
 - Onbezoldigd – vrijwillig – binnen organisatie die **geen winst** nastreeft *
 - * tijdelijke uitzondering: ook in commerciële ouderopvang
 - (in principe) niet in organisatie waar je zelf bent tewerkgesteld
- Indien deze ingrediënten niet aanwezig:
 - Risico op kwalificatie **zwartwerk** en /of **illegale tewerkstelling**

Foodtruckbedrijf krijgt boete voor zwartwerk

Krant van West-Vlaanderen/De Weekbode Torhout - 20 Dec. 2019

Pagina 4

LICHTERVELDE - Een Antwerps foodtruckbedrijf heeft in de Brugse strafrechtbank een geldboete gekregen van 48.000 euro, waarvan vier vijfden met uitstel, voor zwartwerk en welzijnsinbreuken. Het gesjoemel kwam aan het licht na een explosie in een oliebolenkraam in Lichtervelde. Naar aanleiding van de 'Family Fashion Day' stond op zaterdag 7 oktober 2017 een oliebolenkraam opgesteld voor de kledingzaak Artex Fashion langs de Stegelstraat in Lichtervelde. Maar kort na de middag liep het mis. Tijdens het verwisselen van gasflessen ontplofte het kraam. De twee mensen die in het kraam aan de slag waren liepen als bij wonder slechts lichte verwondingen op. Maar de materiële schade was aanzienlijk. Volgens de zaakvoester van het Antwerpse cateringbedrijf dat het oliebolenkraam uitbaatte waren **de twee werknemers als vrijwilligers aan de slag**, maar onderzoek wees uit dat ze **als werknemers in het zwart werkten**. De inspectie stelde ook inbreuken op de welzijnswet vast. Zo was de slang van de gasfles niet gecontroleerd en kregen de werknemers geen schriftelijke veiligheidsinstructies. Het bedrijf kreeg aanvankelijk een minnelijke schikking van 3.000 euro, maar omdat die niet betaald werd kwam de zaak voor de rechtbank. **"Mijn cliënt was niet op de hoogte van de complexe wetgeving"**, stelde de advocaat van het Antwerpse bedrijf. "De zaakvoester had de veiligheidsvoorschriften mondeling uitgelegd." De raadsman drong aan op een zo mild mogelijke bestraffing. Het arbeidsauditoraat vroeg voor alle inbreuken samen een geldboete van 72.000 euro. Maar de rechter hield het op een boete van 48.000 euro, waarvan vier vijfden met uitstel. (AFr)

Rechten: wat met onderwijs?

- Recht op (onthaal)onderwijs voor **alle minderjarige kinderen** ongeacht **verblijfsstatus** (*zie omzendbrief van 24 juni 2003 betreffende het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut*)
 - Wettig verblijf is geen toelatingsvoorwaarde
 - Leerplichtig
 - Subsidieer- en verzekerbbaar
 - Recht op een diploma

Rechten: wat met onderwijs?

- Werken in kader van:
 - stages (hoger onderwijs)
 - stage in kader van alternerende opleiding (SAO)**Geen vereiste van wettig verblijf, geen leeftijdsvereiste**
- Werken in kader van:
 - deeltijdse arbeidsovereenkomst (DA)
 - overeenkomst alternerende opleiding (AOA)**Geen vereiste van wettig verblijf, maar enkel toegelaten indien opleidingstraject werd afgesloten voor 18 jaar**
(art. 4 ,7 ,9 en 10 van KB van 2 september 2018)

Rechten: wat met onderwijs?

- Zie infofiche Vlaams Departement werk (versie 1/8/2025)
- https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1754046967/Infofiche_voor_de_onderneming_-_Leerlingen_met_een_buitenlandse_nationaliteit.pdf

Leerlingen met buitenlandse nationaliteit
OAO, SAO, DA

Leerlingen met een niet-Belgische nationaliteit die om een andere reden dan werk op het Belgisch grondgebied verblijven, vallen voor arbeidsprestaties in kader van een opleiding onder de wet van 9 mei 2018 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers die zich in een specifieke verblijfsituatie bevinden en zijn uitvoeringsbesluit (KB van 2 september 2018).

Leerlingen dual leren met een buitenlandse nationaliteit die of een stageovereenkomst alternerende opleiding (SAO), of een overeenkomst van alternerende opleiding (OAO) of een deeltijdse arbeidsovereenkomst (DA) willen sluiten, hoeven geen arbeidskaart of single permit aan te vragen. Zij zijn van rechtswege toegelaten tot arbeid indien bepaalde verblijfsvoorwaarden vervuld zijn.

EUROPESE LEERLINGEN

Het bezit van een EER- of CH-nationaliteit volstaat om toegang te hebben tot de arbeidsmarkt in België (cf. art. 4 van het KB 2/9/2018).

Leerlingen met de nationaliteit van Zwitserland of een EER-lidstaat (Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tjechië, Verenigd Koninkrijk, Zweden, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen) kunnen dus altijd een van bovenstaande overeenkomsten aangaan.

DERDELANDERS

Voor kandidaat-leerlingen met een niet-EER nationaliteit ('derdelanders') is het heel belangrijk om vooraf na te gaan of de verblijfsituatie het toelaat een overeenkomst met arbeidsprestaties te sluiten.

STAGEOVEREENKOMST, ALTERNERENDE OPLEIDING (SAO)

Kandidaat-leerlingen die een SAO willen sluiten worden in dit kader gezien als studenten die een verplichte stage in kader van hun opleiding verrichten. Een SAO is in dat geval steeds mogelijk, ongeacht de leeftijd en de verblijfsituatie van de leerling (cf. art. 9 van het KB 2/9/2018).

OVEREENKOMST, ALTERNERENDE OPLEIDING (OAO) EN DEELTIJDSE ARBEIDSOVEREENKOMST (DA)

Leerlingen kunnen een OAO of DA sluiten in de volgende twee situaties:

- De leerling is minderjarig, ongeacht zijn verblijfsituatie.

1/08/2025

Leerlingen met buitenlandse nationaliteit

pagina 1 van 2

Rechten: wat met onderwijs?

- Kinderen kunnen **niet op school** opgepakt worden in kader van een verwijderingsmaatregel
- Duiding en voorgeschiedenis:
 - in 1994 eerste afspraken tussen Vlaamse minister onderwijs en Federale minister binnenlandse zaken
 - n.a.v. enkele incidenten werden **afspraken** opgenomen in “Omzendbrief van 29 april 2003 betreffende de verwijdering van gezinnen met schoolgaande kinderen van minder dan 18 jaar. Optreden van politiediensten in scholen”
 - optreden van politie verder ingeperkt na **actualisatie omzendbrief** door omzendbrief van 2 januari 2016.

Rechten: wat met onderwijs?

- Kinderen kunnen **niet op school** opgepakt worden in kader van een verwijderingsmaatregel
 - **Geactualiseerde omzendbrief** biedt kader voor politiediensten
 - bij de uitvoering van een verwijderingsmaatregel wordt opgetreden **voor of na de onderwijstijd**.
 - > **Onderwijstijd**: omvat ook stages - uitstappen - voor- en naschoolse opvang
 - > **Geen onderwijstijd**: verplaatsing thuis – school – thuis
 - kinderen **opwachten aan schoolpoort** enkel wanneer gevaar bestaat dat kind aan school zou worden achtergelaten of wanneer ouders reeds zijn aangehouden
 - > discreet: optreden in burger
 - > directie vooraf inlichten
 - > indien mogelijk met lid van gezin
 - Dienst Vreemdelingenzaken zal de **school informeren** over vasthouding van een gezin (art.1.4)
 - > praktijk?

Rechten: wat met onderwijs?

- Maar
 - Geen recht op **school- of studietoelage**
 - Geen uitstappen **naar buitenland**
 - Schoollopen **opent geen recht op verblijf**

Rechten: wat met onderwijs?

- Volwassenenonderwijs
 - **Nederlandstalig: geen** toegang tot **volwassenenonderwijs**
 - uitgesloten sinds 1 sept. 2011 (bevestigd in arrest GwH 37/2013)
 - Centra basiseducatie – centra volwassenenonderwijs
 - **Franstalig: geen** toegang tot **volwassenenonderwijs tenzij**
 - attest van inontvangstname 9bis (= bijlage 3) (ofwel) bewijs aangetekende zending 9ter (of ander bewijsstuk)
 - max 1 jaar oud (of attest advocaat 9bis/9ter hangende)
 - Circulaire 7114 du 13/05/2019 Conditions d'accès à l'Enseignement de promotion sociale aux étudiants ressortissants d'un pays hors de l'Union européenne et précisions relatives au paiement ou à l'exemption de paiement du droit d'inscription spécifique (DIS)

Rechten: wat met onderwijs?

- Volwassenen – hoger onderwijs
 - legaal verblijf **geen voorwaarde** voor inschrijving hoger onderwijs
 - wel voorwaarden m.b.t.
 - > taal
 - > vereiste studiebewijzen (uitzonderingen mogelijk!)
 - studiegeld modeltraject (diploma- of creditcontract, 60 studieptn)
 - > erkend vluchtelingen, subsidiair beschermde en andere categorieën: studiegeld wettelijk bepaald
 - begrensd beurstarief (136,50 euro, 2025-20256)
 - begrensd bijna beurstarief (611 euro, 2025-2026)
 - begrensd niet beurstarief (1.157 euro, 2025-2026)
 - > Voor **mensen zonder papieren mag** instelling hoogte studiegeld **vrij bepalen** (mag hoger zijn dan het niet beurstarief)
 - Maar!
 - > Praktijk: soms weigering van inschrijving (is onwettig!)
 - > Geen recht op studietoelage

Rechten: wat met huisvesting?

- **Sociaal huren (= sociale huisvesting):**
 - Voldoen **niet** aan verblijfsvoorwaarde
 - Inschrijving in bevolkings- of vreemdelingenregister is immers vereist (artikel 93, §1 Wooncode).
- **residentiële opvang CAW**
 - In de praktijk geen toegang
- **stedelijke nachtopvanginitiatieven**
 - Niet overal toegankelijk
- **private huurmarkt**
 - Huren is toegelaten
- Maar
 - Geen recht op huursubsidie, huurpremie, huurtoelage, huurwaarborglening...
 - Problemen van huisjesmelkerij

Rechten: wat met huisvesting?

- **Materiële opvang** voor ‘**minderjarigen die samen met hun ouders illegaal in het land verblijven**’ (art. 57&2 OCMW-wet /art. 60 van de wet van 12 januari 2007 (opvangwet) /KB van 24 juni 2004)
 1. Aanvraag door minderjarige of minstens 1 ouder bij **OCMW feitelijke verblijfsplaats** (mondeling of schriftelijk)
 2. OCMW gaat via **sociaal onderzoek** na of wettelijke voorwaarden vervuld zijn:
 - Is er een kind jonger dan 18?
 - Verblijft het kind met zijn ouders onwettig?
 - Is kind **behoefstig** omdat ouders onderhoudsplicht niet nakomen of niet in staat zijn om dit na te komen?
 3. Als aanvrager zich schriftelijk verbindt om voorstel tot huisvesting te aanvaarden zal OCMW aanvraag doorsturen naar **Cel dispatching Fedasil**. Fedasil kent ‘Open terugkeercentrum’ toe
 4. Binnen **3 maand na aankomst** in centrum wordt **begeleidingstraject** opgesteld. Tweesporen: onderzoek naar **verblijfsrecht** ofwel hulp voor **vrijwillige terugkeer** (art. 7 KB 24 juni 2004)
- Meer info: omz. POD MI van 21 november 2006

Rechten: wat met huisvesting?

- **Enkele bedenkingen bij regeling ‘Materiële opvang voor ‘minderjarigen die samen met hun ouders illegaal in het land verblijven’**
 - Samenwerkingsprotocol (29/3/2013) DVZ-Fedasil herleidt **begeleidingstraject** tot een “**terugkeertraject van max. 3 maanden** waarbij gepersonaliseerde **terugkeerbegeleiding** wordt aangeboden”
 - Is er voldoende toetsing van spoor ‘mogelijkheden tot bekomen verblijf’?
 - Terugkeewoningen: geïsoleerde opvanglokatie zorgt voor breuk in bestaande begeleiding

Rechten: wat met medische hulp?

- MZWW hebben recht op **noodzakelijke medische hulp** onder de vorm van **financiële tussenkomst** in de medische kosten
 - bv. arts, ziekenhuis, thuisverpleging, kine, tandarts, labo-onderzoek, apotheker...
- Verloopt via aanvraag bij het **OCMW** door cliënt of zorgverstrekker
 - Kader: art. 57§2, 1° OCMW-wet + KB dringende medische hulp van 12/12/1996
- Mag **niet** verward worden met medische hoogdringendheid

Rechten: wat met medische hulp?

- **Welke hulp valt onder de regeling?**
 - Hulp met **uitsluitend medisch** karakter
 - Geen financiële steunverlening, huisvesting of andere dienstverlening in natura (bv. voeding en kleding)
 - Zowel **ambulante** zorg als zorg in **verplegingsinstelling**
 - Zowel **preventieve** als **curatieve zorg**
 - Behandelende arts bepaalt welke zorgen noodzakelijk zijn.
 - Alles met **RIZIV-nummer** kan door POD MI terugbetaald worden aan OCMW (en vervolgens aan zorgverstrekker)
 - Zie “Informatiedocument. De medische bewijsstukken in het kader van de wet van 02/04/1965 en het ministerieel Besluit van 30/01/1995” van de POD MI
 - De zorgen die niet ten laste genomen worden door de POD MI, kunnen ten laste genomen worden **door het OCMW uit eigen middelen.**

Rechten: wat met medische hulp?

- **Procedure en voorwaarden:**

- Aanvraag door client bij bevoegd OCMW (in principe feitelijke verblijfplaats)
 - Aanvrager moet ontvangsbewijs krijgen van zijn aanvraag!
 - OCMW moet binnen 30 dagen beslissing nemen
- Wat zijn de voorwaarden die OCMW moet nagaan?
 - Verblijft men onwettig
 - Is de dringendheid met een **medisch getuigschrift** aangetoond
 - > opgesteld door een **arts** (bv. niet door een kinesitherapeut, logopedist, vroedvrouw of apotheker)
 - Is men behoeftig (OCMW doet **sociaal onderzoek** rond **behoefte**)
 - > OCMW oordeelt autonoom of huisbezoek noodzakelijk is
- OCMW mag een “principeakkoord” voor DMH-steun verlenen na gunstig sociaal onderzoek zonder dat er al een attest van de arts is
 - Voor maximum 1 jaar mits 3 maandelijkse controle van de voorwaarden
 - Sommige OCMW verlenen maar voor 1 dag: nodeloos hen en weer geloop

Rechten: wat met medische hulp?

- **Knelpunten:**

- Titel van het KB is misleidend ➡ soms foute interpretatie door zorgverstreker
- Grote verschillen in toekenningsgraad tussen OCMW's
 - > Soms te strakke invulling van begrip **behoefte** door het OCMW
 - > Soms worden voorwaarden opgelegd die niet in wetgeving staan (onwettelijk!): bv. Vragen naar originele identiteitsdocumenten
 - > Soms te strakke invulling van bewijsstukken dat men op **grondgebied van de gemeente** verblijft
- Doelgroep kent onvoldoende deze regeling
- Sommige medische noden worden niet gedekt binnen kader van de regeling DMH
 - O.a. zogenaamde D-medicatie: pijnstillers, anticonceptie...
- Sommige OCMW weigeren aanvraag te acteren en onderzoek naar behoefte op te starten zonder een attest DMH van een arts

Rechten: wat met medische hulp?

- **Good practice: Stad Gent geeft pro-actief ‘medische kaart’**
 - OCMW onderzoekt via zitdag of huisbezoek sociaal-financieel situatie, vervolgens BCSD
 - = principeakkoord voor DMH, geldig voor max. 3 maanden zonder dat er al een medische noodzaak moet worden aangetoond.
 - Ike keer dat je bij een zorgverstreker of apotheek langsgaat, toon je jouw medische kaart (de kaart is strikt persoonlijk!).
 - Verkleint de drempel voor zowel doelgroep als zorgverstreker
 - <https://stad.gent/nl/burgerzaken/medische-kaart-info-voor-zorgverleners>
 - <https://stad.gent/nl/burgerzaken/samenleven/asiel-en-vluchtelingen/medische-kaart-voor-personen-zonder-wettig-verblijf>
- **Meer info over medische hulp aan preciaire verblijvers:**
 - www.medimmigrant.be

Doorverwijzing

We verwijzen deze persoon door voor de aanvraag van een medische kaart in:
Onthaal Campus - Offerlaan 6 - 9000 Gent

☐ De persoon maakt **zelf** een afspraak op tel. **09 266 93 07**.
 Bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 12.30 uur en van
 13.30 tot 17 uur.

☐ Wij maakten een afspraak voor deze persoon op
(datum en uur)

Voornaam

.....

Achternaam

.....

Geboortedatum

.....

Nationaliteit

.....

Verblijfsadres

.....

Telefoon

.....

INFO

Dienst Gezondheidszorg & Medische Kaart
 Bezoekadres: Offerlaan 6, 9000 Gent
 Postadres: Onderbergen 86, 9000 Gent
 ☎ 09 266 93 07
 ✉ onthaal.gezondheidszorg@ocmw.gent
 🌐 www.stad.gent/ocmw
 📍 Gent tegen armoede

Rechten: wat met OCMW?

- **Geen recht op leefloon** (Maatschappelijke Integratie) of **equivalent leefloon** (maatschappelijke dienstverlening) door OCMW
- Wel een verplichte taak m.b.t.:
 - Het verlenen van **dringende medische hulp** (in uitvoering van het KB dringende medische hulp van 12/12/1996)
 - Vaststellen van staat van behoefte voor ouders met minderjarige kinderen die onderhoudsplicht niet (kunnen) nakomen (in uitvoering van het KB van 24 juli 2004) – zie slides 36-37
- Maar
 - Indien **onmogelijkheid tot terugkeer om redenen buiten zijn wil om** (bv. medische overmacht,...) toch mogelijkheid tot maatschappelijke dienstverlening (bv. financiële steun) (zie omzendbrief van 26 april 2005 (GwH, HvC))
 - OCMW mag meer doen dan wettelijke opdracht, maar **geen terugbetaling** door POD Maatschappelijke Integratie
 - Sommige OCMW's doen meer dan wettelijk verplichte opdracht

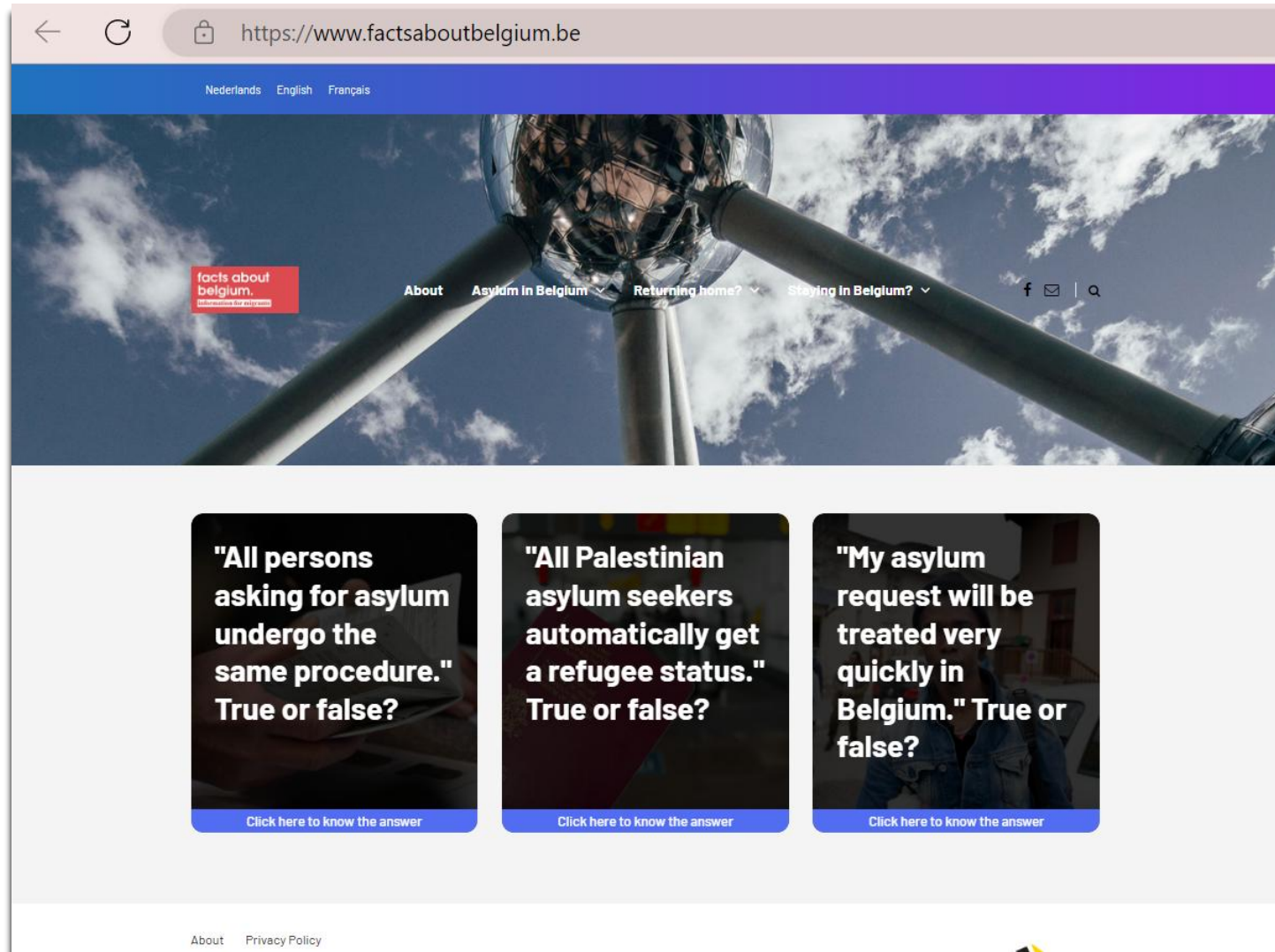
Beleid van de federale overheid

- **Vier grote pijlers**
 - Ontmoedigen van nieuwe migraties
 - Versterken van het verwijderingsbeleid
 - Promotie van vrijwillige terugkeer
 - Beperkt regularisatiebeleid voor specifieke groepen
- Nieuw in **Federaal regeerakkoord** (2020, hoofdstuk asiel en migratie, p. 81-82), **Beleidsnota Asiel en Migratie** van Staatsecretaris Asiel en Migratie (2020, Krachtlijn 7, p. 31)
 - Aanklappende terugkeertrajecten (ICAM-coaches)
 - Aandacht voor **pilootprojecten ‘opvang en oriëntatie’** als antwoord op **onwettig verblijf**

Beleid: ontmoedigen van nieuwe migraties

- Voorwaarden voor verblijf **strenger** maken (= strikter toelatingsbeleid)
- (online) **ontradingscampagnes** gericht op landen met veel verzoekers internationale bescherming met beperkte beschermingsgraad.
 - website: www.factsaboutbelgium.be
 - werkbezoeken

Illustratie – <https://www.factsaboutbelgium.be>

Illustratie – ontradingscampagne (21/10/21 – De Tijd, 28/07/23, De Morgen)

DE TIJD
Nieuws Markten **LIVE** Netto
LOG IN ABONNEER

Taxi's kwaad over Brusselse zoektocht naar noodoplossing Uber
Disney-veteraan Bob Iger zegt entree

Mahdi hoopt instroom uit Albanië in te dammen met ontradingscampagne

Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Sammy Mahdi. ©BELGA

PIETER LAMBRECHT | 19 oktober 2021 17:09

Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Sammy Mahdi (CD&V) wil met een informatie- en ontradingscampagne de verhoogde instroom van Albanezen in ons land een halt toeroepen.

De jongste weken stellen de bevoegde diensten een sterke toename vast van het aantal Albanezen dat een asielaanvraag indient in ons land. In augustus ging het om 72 mensen en in september om 88. Alles samen vroegen dit jaar al 412 Albanezen asiel aan. Het leidt mee tot een hogere druk op het asielsysteem, waartegen het personeel van het opvangcentrum Klein Kasteeltje maandag een 24 urenstaking hield.

De Albanese gemeenschap is vrij gesloten, waardoor

'Plots staat Albanië in september in de top zes van herkomstlanden', zegt staatssecretaris voor Asiel en Migratie Sammy Mahdi. 'Die mensen maken vrijwel

DeMorgen.
Abonneren voor €5,99

LEVEN | MENINGEN | POLITIEK | TV & CULTUUR | PODCASTS | TECH & WET

Nieuws Asiel en migratie

België lanceert campagne in Nigeria tegen mensenhandel en illegale migratie

De Aarschotstraat in Brussel, waar veel prostitutie plaatsvindt. Beeld Photo News

Het doel is om mensen te ontraden naar Europa te reizen. Nigerianen maken nauwelijks kans op asiel in België, zegt De Moor. “Via een preventiecampagne willen we tegengaan dat mensen de gevaarlijke overtocht maken. Elke persoon die we kunnen overtuigen is een slachtoffer minder.” In België waren er vorig jaar 352 asielaanvragen van Nigerianen, bijna dubbel zoveel als de 181 in 2019. Maar liefst 96 procent van deze aanvragen is afgewezen; deze mensen moeten terugkeren.

De Dienst Vreemdelingenzaken werkt voor de campagne samen met de lokale organisatie Pathfinders for Justice. Naast de risico's van irreguliere migratie wil het initiatief Nigerianen ook wijzen op de economische mogelijkheden die bestaan in het land zelf. Slachtoffers van mensenhandel en personen die zijn teruggestuurd worden ingezet om deze boodschap over te brengen.

“Brussel is een belangrijke draaischijf voor Nigeriaanse bendes”, zegt Anton Van Dyck. Hij is directeur van de hulporganisatie Payoke, die zich inzet voor slachtoffers van uitbuiting, onder wie Nigeriaanse vrouwen. “Nigerianen wordt een veel mooier verhaal verteld dan wat de realiteit aanbiedt, zoals dat ze na aankomst in Europa niet meer teruggestuurd kunnen worden.” Het is volgens hem dan ook belangrijk dat België en Nigeria nog nauwer samenwerken, zodat mensensmokkelaars minder gemakkelijk mensen kunnen werven.

Beleid: versterken verwijderingsbeleid

- Hoe?
 - Controle op binnenkomst aan **Schengenbuitengrenzen**
 - Controle op Belgisch **grondgebied**
 - Opnemen van **inreisverboden**
 - Vasthouding in **gesloten centra**
 - **Gedwongen verwijderingen**

Beleid: versterken verwijderingsbeleid

- Controle op binnenkomst aan Schengen(buiten)grenzen
 - België: **luchtgrens** (bv. Brussel airport, **zeegrens** (bv. Antwerpen), **landgrens** (HST-Brussel Zuid)
 - Wie? **luchtvaart- spoorweg- en scheepvaartpolitie**
 - > **Eerstelijnscontrole** door afdeling grenscontrole
 - > Bij twijfel **tweedelijnscontrole** (= opmaak verslag aan Dienst Grensinspectie DVZ)
 - > Eventueel beslissing tot teruggedrijving + eventueel bevel tot vasthouding
 - **Strafrechtelijke boetes** voor openbare of private vervoerders (vanaf 5 personen) + betalen kosten repatriëring
 - > Boete kan geannuleerd worden indien betrokkene later beschermingsstatus krijgt

Beleid: versterken verwijderingsbeleid

- Controle op Belgisch grondgebied

- **Gediversifieerd** controle en opsporingsbeleid
 - > **Gerichte operaties** handhaving sociale wetten of politionele acties
 - > **Toevallige identiteitscontroles**
 - Max. 24 uur administratieve aanhouding
 - Administratief verslag naar DVZ
 - Beslissen binnen 24 uur na aanhouding
 - Beschikken
 - Bevel tot vasthouding in gesloten centrum
 - BGV
 - > **Actieve opvolging** BGV na negatieve beslissing verblijfsaanvraag
 - Vroeger belangrijke rol voor gemeente (omzendbrief Sefor)
 - Heden: aanklampende opvolging door ICAM-coaches i.p.v. gemeente

Illustratie – opsporen via gerichte operaties handhaving sociale wetten of politionele acties (29/5/24 – vrt-nws)

HANS PUT

Ruim 5.400 producten in beslag genomen bij controle in Brussel

Bij een controle in de Agoragalerij, in het centrum van Brussel, heeft de Brusselse lokale politie 11 mensen zonder verblijfsvergunning betrapt en 5.425 producten in beslag genomen. Het gaat onder meer om elektronische sigaretten en navullingen. Dat meldt de Brusselse politie.

De controleactie vond vorige week donderdag 23 mei plaats, in samenwerking met de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, de Gewestelijke werkgelegenheidsinspectie, de Sociale Zekerheid voor Zelfstandige Ondernemers, de dienst Vreemdelingenzaken en de FOD's Financiën, Economie en Volksgezondheid.

"In totaal werden er 9 ondernemingen gecontroleerd waarvan er 6 in overtreding bleken", meldt de Brusselse politie. "De meeste overtredingen hadden te maken met zwartwerkers. Er waren 5 ondernemingen niet in orde met de boekhouding. Er werden in totaal 33 personen gecontroleerd. Zo'n 11 onder hen, van wie 9 zwartwerkers, verblijven illegaal in het land."

"Het opvallendste resultaat waren de producten die door de FOD Volksgezondheid in beslag werden genomen", gaat de politie verder. "Het gaat onder meer om elektronische sigaretten en navullingen. In totaal werden er maar liefst 5.425 producten in beslag genomen."

Beleid: versterken verwijderingsbeleid

- Opnemen van inreisverboden

- Inreisverbod voor een bepaalde termijn kan worden opgelegd
 - > **Gekoppeld aan het Bevel om het Grondgebied te Verlaten (BGV)**
 - > meestal geldig voor alle lidstaten (SIS)
 - > Varieert in tijd (max. 20 jaar)
 - > Na 2/3 verbod (gaat in nadat grondgebied is verlaten) is opheffing mogelijk in geval van studies of professionele redenen (vragen vanuit land van herkomst)
- Toekomst: **levenslang inreisverbod** mogelijk voor “veroordeelde terroristen,, potentieel gewelddadige extremisten, haatpredikers die illegaal op ons grondgebied verblijven”
 - > Goedgekeurd op ministerraad van 7//2025
 - > Voorontwerp wetswijzigingen nu voor advies bij Raad van State.

Illustratie – inreisverbod voor Burger van de Unie (12/11/20 – het laatste nieuws)

De Deense extreemrechtse politicus Rasmus Paludan. © EPA

“Ernstig gevaar voor openbare orde in België”: vijf aanhangers van Deense haatprediker het land uitgezet

De Dienst voor Vreemdelingenzaken heeft gisteren vijf personen van Deense afkomst de toegang tot het Belgische grondgebied geweigerd. Dat melden minister van Binnenlandse Zaken Annelies Verlinden (CD&V) en staatssecretaris voor Asiel en Migratie Sammy Mahdi (CD&V). De vijf worden beschouwd als medestanders van een Deense haatprediker. "Het verblijf werd geweigerd omdat deze mannen een ernstig gevaar vormen voor de openbare orde in België", luidt het.

De vijf Denen werden gisteren opgepakt en verhoord. Op basis van informatie van de Brusselse politie greep Vreemdelingenzaken meteen in. Ze kregen het bevel om onmiddellijk het land te verlaten (wat intussen gebeurd is) en een inreisverbod van een jaar.

Volgens 'De Morgen' gaat het om medestanders van de Deense extreemrechtse politicus Rasmus Paludan. Die zou zelf recent in Frankrijk opgepakt zijn om dezelfde redenen. De man wordt door de veiligheidsdiensten beschouwd als een haatprediker. "Haatpredikers zijn nooit welkom in België, ongeacht van waar ze komen", zegt Mahdi.

Verlinden dankt alle diensten voor de samenwerking en het alerte optreden. "Wie de veiligheid van een samenleving ondermijnt, ondergraaft ook de democratische rechten", klinkt het.

Beleid: versterken verwijderingsbeleid

- Vasthouding in gesloten centra
 - 6 gesloten centra
 - > Mensen zonder wettig verblijf
 - > Uitzonderlijk ook: verzoekers om internationale bescherming
 - > Opsluiting **gebonden aan termijnen**
 - 2 maanden (+ 2 maanden + 1 maand)
 - Indien problemen openbare orde verlenging van **3 maand**
 - Indien onverwijderbaar: vrijlating
 - > In de praktijk **geen opsluiting van familie met kinderen**
 - Wel terugkeerwoningen (= open woon units)

Beleid: versterken uitwijzingsbeleid

- Gedwongen verwijderingen

- Sommige worden **vrijgesteld** uit gesloten centra
 - > Problemen met identificatie, problemen met bekomen van reisdocumenten, medische redenen,...
- **Stappenplan** (niet bindend!) Commissie Vermeersch II
 - > Discreet vertrek zonder politie
 - > Gedwongen verwijdering zonder escorte
 - > Gedwongen verwijdering met escorte
 - Gebruik van handboeien, velcro,... mogelijk
 - > Beveiligde vlucht

Beleid: versterken uitwijzingsbeleid

- Gedwongen verwijderingen (cijfers 2017-2024)

Jaar	Gedwongen			
	Land van herk.	Dublin	Bilat.	Totaal
2017	3.001	1.072	430	4.503
2018	2.842	792	346	3.980
2019	2.674	775	294	3.743
2020	1.538	391	168	2.097
2021	1.410	366	208	1.984
2022	1.912	735	271	2.918
2023	2.011	1.075	297	3.383
2024	2.188	819	263	3.270

Nationaliteit	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Albanië	675	397	398	510	474	445
Marokko	217	105	117	221	240	354
Roemenië	308	232	232	249	208	191
Brazilië	170	77	72	110	159	178
Algerije	146	64	120	200	201	172
Afghanistan	54	32	22	133	251	159
Georgië	170	76	53	201	159	148
Moldavië	42	34	60	84	113	106
Nederland	119	92	104	138	142	103
Turkije	57	21	23	54	66	96
Andere	1.785	967	783	1.018	1.370	1.318
Totaal	3.743	2.097	1.984	2.918	3.383	3.270

Beleid: promotie van vrijwillige terugkeer

- Vrijwillige terugkeer:

*“de terugkeer van een persoon naar zijn land van herkomst (of een derde land waar hij toegelaten is), ten gevolge van een **autonoom genomen beslissing** om beroep te doen op een **programma voor bijstand** aan terugkeer uitgewerkt door de overheid van het gastland” (art.1, 10° Vw.)*

- Niet hetzelfde als ‘zelfstandig vertrek’

Beleid: promotie van vrijwillige terugkeer

- Beheerd door **Fedasil** (cel vrijwillige terugkeer) i.s.m. IOM, Caritas International,...
- Doel:
 - Tegemoet komen aan **hindernissen** (financieel, administratief...) die (duurzame) terugkeer bemoeilijken
- Voor wie?
 - (uitgeprocedeerde) verzoekers om internationale bescherming
 - Mensen zonder wettig verblijf
 - **Niet** voor Belgen of voor burgers van de oude 15- EU-lidstaten

Beleid: promotie van vrijwillige terugkeer

- Diverse vormen van ondersteuning:
 - Ondersteuning **voorafgaand** aan terugkeer
 - Geven van info over reisdocumenten
 - Financieren van (praktische) kosten ifv voorbereiding vertrek
 - Eventueel opvang tot aan vertrek
 - Ondersteuning **bij terugkeer**:
 - Organisatie van vlucht/rit
 - Trein- of busticket naar luchthaven of busstation
 - Begeleiding bij vertrek, transit en aankomst
 - Basisvertrekpremie van 50 euro
 - > Kan verhoogd worden voor kwetsbare profielen (bv. zwangere vrouwen, ouderen, NBMV, alleenstaande ouderen met minderjarig kind, slachtoffers mensenhandel en zieken)

Beleid: promotie van vrijwillige terugkeer

- Ondersteuning **na terugkeer**
 - Vervoer tot eindbestemming
 - Materiële reïntegratiesteun (of steun omwille van specifieke kwetsbaarheid)
 - Begeleiding in herkomstland
- Niet alle delen van programma voor iedereen toegankelijk (zie schema)
- Hoe?
 - (Vrijblijvende) info + intekenen via loket vrijwillige terugkeer Fedasil + Netwerk van terugkeerpartners
 - Loket vrijwillige terugkeer **Oost- en West-Vlaanderen**
 - Dok-Zuid 23, 9000 Gent
 - T 09/220 38 07
 - Ma tot do (09.30 uur-12.00 uur) of op afspraak
 - https://www.vrijwilligeterugkeer.be/sites/default/files/public/content/contacten_nl.pdf

Beleid: promotie van vrijwillige terugkeer

- Vrijwillige terugkeer (cijfers 2025)

1. Aantal vrijwillige terugkeerders in 2025

	Fedasil	Dienst Vreemdelingenzaken*	Totaal 2025
Januari	227	2	229
Februari	305	2	307
Maart	260	10	270
April	275	1	276
Mei	272	1	273
Juni	232	8	240
Juli	275	2	277
Augustus	275	14	289
September	231	7	238
Oktober	184	4	188
November	244	2	246
December			
Totaal	2780	53	2833

3. Profiel van de personen in 2025

Categorie	
Verzoekers om internationale bescherming (asielzoekers)	27,6%
Uitgeprocedeerde verzoekers	28,6%
Migranten zonder wettig verblijf	43,8%
Totaal	100%

Evolutie van de vrijwillige terugkeer vanuit België*

2025: 2 833 (jan-nov)

2024: 3 267

2023: 2 952

2022: 2 673

2021: 1 965

2. Voornaamste nationaliteiten in 2025

Land	Aantal terugkeerders
Brazilië	808
Moldavië	279
Syrië	204
Colombia	141
Turkije	139
Georgië	119

Beleid: beperkt regularisatiebeleid

- **Onderscheid tussen**

‘humanitaire’ regularisatie (art. 9bis Vrw.)

regularisatie om medische redenen (art. 9ter Vrw.)

Besluit

- Aanwezigheid van mensen zonder wettig verblijf is **geen tijdelijk** of voorbijgaand verschijnsel, maar een **structureel** maatschappelijk gegeven.

➡ Nood aan gerichte acties om te werken aan een **duurzaam toekomstperspectief**

- Mensen zonder wettig verblijf hebben **aantal (afdwingbare) basisrechten**
- Praktijk: voor hen moeilijk om deze rechten te doen gelden omwille van diverse redenen

➡ Blijvende nood aan gerichte acties om deze **grondrechten te effectueren**

Meer info

Geert Matthys
Bacheloropleiding Sociaal Werk

Docent vreemdelingenrecht
Coördinatie stages domein migratie
Onderzoeker
Campus Sint-Annaplein
Sint-Annaplein 31, 9000 Gent
T +32 (0)9 234 94 56
T +32(0)486 83 77 89
Geert.matthys@arteveldehs.be